

Lindha Makne
Kvalitets- och myndighetschef/
Verksamhetschef EMI
lindha.makne@trelleborg.se
0410-73 43 31

Bildningsnämnden

Verksamhetsplan för den medicinska delen av elevhälsan läsåret 2020/2021

Bakgrund

I skollagen (2010:800) 2 kap. 25 § framgår att ”Elevhälsan ska omfatta, medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.”

I kommentar till skollagen 2 kap. 25 § framgår att ”Den del av elevhälsan som motsvarar dagens skolhälsovård ska även fortsättningsvis anses utgöra en självständig verksamhetsgren i förhållande till den övriga elevhälsan och den särskilda elevstödande verksamheten i övrigt (se författningskommentaren till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).”

I verksamhetsplanen används begreppet elevhälsans medicinska insatser som då avser skolläkaren och skolsköterskornas verksamhet.

Nationellt uppdrag

Elevhälsans medicinska insatser styrs av skollagen, hälso- och sjukvårdslagstiftningen samt Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens författningar relevanta för verksamheten. Vägledning för elevhälsan, utgiven av Skolverket och Socialstyrelsen (2016), utgör ett kunskapsstöd för den medicinska delen av elevhälsan. Verksamheten styrs också av de rutiner och riktlinjer som finns upprättade och kopplade till ovanstående lagstiftning.

Hälso- och sjukvårdslagstiftningen utgör ett övergripande regelverk för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas för att garantera hela befolkningen en högkvalitativ, kostnadseffektiv och patientsäker vård utifrån den enskildes behov. Lagstiftningen är densamma för sjukvårdande behandling inom öppen- och slutenvård och förebyggande hälsovård i den medicinska delen av elevhälsan. Skolans skyldighet att bedriva elevhälsa och elevhälsoarbetets inriktning regleras i 2 kap. 25-28 §§ skollagen.

Elevhälsans medicinska insatser ska enligt kap. 2 skollagen (2010:800)

- arbeta förebyggande och hälsofrämjande
- stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

Bildningsförvaltningen

E-post bildningsforvaltningen@trelleborg.se

Webb www.trelleborg.se

Besöksadress Henry Dunkers
gata 1

Postadress Box 79, 231 21
Trelleborg

Telefon 0410-73 30 00

Fakturaadress

Box 173, 231 23 Trelleborg

Org.nr 212000-1199

Samråd med elevhälsans medicinska insatser ska enligt 3 kap. skollagen (2010:800) ske vid utredning om särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövligt.

Samtliga elever ska erbjudas tre hälsobesök jämnt fördelade under grund- och grundsärskoletiden och ett hälsobesök under gymnasie- och gymnasiesärskoletiden. Den medicinska delen av elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och har en särskild uppgift i att känna igen tecken på somatisk och psykisk ohälsa och elevers behov av stöd innan mer omfattande problem utvecklats. Skolhuvudmannen och vårdgivaren ger följande uppdrag till elevhälsans medicinska insatser:

- att upprätta verksamhetsplan för arbetet inom den medicinska delen av elevhälsan som revideras årligen
- att upprätta måldokument/rutiner kopplade till ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9, HSLF-FS 2017:12
- att vid hälsobesöken lägga stor vikt vid elevernas psykiska hälsa, livsstilsfrågor och måluppfyllelse i skolan
- att motiverande samtal med enskilda integreras och används vid bl.a. stödsamtal, hälsobesök och liknande
- att tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens samt medverka i den samlade elevhälsan
- aktivt medverka i det hälsopedagogiska arbetet på skolan genom att följa kunskapsutvecklingen inom området och använda vetenskaplig belagd metodik
- att bistå rektor med information, råd och utredningar som är viktiga för elevers hälsa utifrån gällande sekretessbestämmelser
- att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att bedöma riskerna för att någon elev skall drabbas av ohälsa eller olycksfall i skolarbetet
- att tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilda insatser
- att bidra med medicinsk kunskap inför arbetsmoment som är förlagda ute i verksamheter och vid yrkesvägledning
- att bevaka vaccinationstäckningen

Organisation

Huvudman för elevhälsan är Trelleborgs kommun. Bildningsnämnden är vårdgivare. Skolsköterskorna är anställda av rektor, och verksamhetschefen för den medicinska delen av elevhälsan leder verksamheten. Under läsåret 2019/2020 har bildningsförvaltningen haft en anställd skolläkare till en omfattning av 25 procent, med en utökning till 50 procent under vårterminen. Skolläkaren avslutade sin anställning på egen begäran inför läsåret 2020/2021, och en ny skolläkare måste rekryteras.

Den medicinska delen av elevhälsan utgör ett eget verksamhetsområde inom bildningsförvaltningen. Skolläkaren och skolsköterskorna har båda ansvar för verksamheten på de enskilda skolorna och utför sina arbetsuppgifter under eget yrkesansvar. Verksamhetschefen för elevhälsans medicinska insatser har utsett en medicinsk ledningsansvarig skolsköterska.

Ansvarsområden för elevhälsans medicinska insatser

Elevhälsans medicinska insatser har följande ansvarsområden:

- ansvara för att det finns upparbetade kanaler med barnhälsovården för informationsöverföring i samband med start i förskoleklass, grundskola eller grundsärskola
- ansvara för att blankett ”Hälsouppgift inför förskoleklass/skolstart” skickas tillsammans med inbjudan till skolstart samt att kontakta vårdnadshavare vid avsaknad av ifylld hälsoblankett
- erbjuda alla elever vaccination enligt nationella barnvaccinationsprogrammet samt hälsobesök enligt fastställt program
- ansvara för att blankett/frågeformulär om hälsouppgift ifylld av vårdnadshavarna i samband med hälsoundersökning i förskoleklass, skolår 4, 8 och gymnasiets åk 1 i samtliga skolformer
- vara tillgänglig så att varje elev vid behov kan få kontakt med skolsköterskan
- erbjuda uppföljning av avvikelser vid hälsobesök
- medverka i skolans utredningsarbete enligt skollagen 3 kap. 8 § samt i upprättandet av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd om elevens behov har medicinsk grund
- uppmärksamma kränkande behandling och trakasserier enligt skollagen och diskrimineringslagen
- arbeta hälsopreventivt kring bl a kost och tillväxt, sex- och samlevnad, psykisk ohälsa samt alkohol och droger
- regelbundet delta i skydds-/arbetsmiljö och allergironder för att förebygga skador och sjukdom
- uppmärksamma brister i skolans fysiska och psykiska miljö och medverka till att dessa åtgärdas (arbetsmiljölagen gäller även för elever i skolan)
- föra elevernas talan i hälsofrågor och verka för att deras rättigheter blir tillgodosedda
- medverka i utredning av elever med funktionsnedsättning inför mottagande i grundsärskolan/ gymnasiesärskolan
- medverka till att barnets vardag i skolan fungerar så bra som möjligt utifrån barnets förutsättningar
- vara stöd till varandra kring bevakning av post, telefon, mail vid ledighet/frånvaro samt gemensamt planera in vaccinationer på skolorna.

Kompetens inom elevhälsans medicinska insatser

Önskvärt är att skolläkare har specialkompetens i allmänmedicin, i barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri eller skolhälsovård. Skolsköterskor ska förutom grundutbildning som legitimerad sjuksköterska även ha adekvat specialistutbildning i någon av formerna barnsjuksköterska, distriktssköterska eller skolsköterska.

Skolsköterskans uppgifter/rutiner

För samtliga årskurser och skolformer gäller följande:

- journalrekvisition från föregående skola respektive barnhälsovård i samband med att elev börjar på skolan
- vaccinationsprogrammet är ett frivilligt erbjudande och genomförs enligt upprättade rutiner som säkerställer elevens patientsäkerhet samt en god vaccinationstäckning

- vaccinationer, utöver de som ingår i vaccinationsprogrammet, kompletteras efter läkarordination
- hälsobesök under skoltiden enligt fastställt program
- kompletterande hälsobesök erbjuds till nyinflyttad elev
- vid behov anlitas auktoriserad tolk
- utifrån behov ges riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp
- rutiner, blanketter och annat stödmaterial är upprättade och finns tillgängliga på skolsköterskornas egen hemsida.

Hälsobesök

Förskoleklass

När elever börjar i förskoleklass rekviderar skolsköterskan journal från barnhälsovårdcentral (BVC) efter att hälsoblankett med hälsouppgifter inkommit från vårdnadshavarna. Därefter sker genomgång av barnhälsovårdsjournal och upprättande av journal för elevhälsans medicinska insats. Från och med höstterminen 2019 kan skolsköterskorna ta emot BVC-journaler digitalt från samtliga landstingsanslutna vårdcentraler i region Skåne.

Inför hälsobesöket inhämtas även information från elevens förskollärare eller lärare och vårdnadshavarna erbjuds att delta i hälsobesöket.

Vid hälsobesöket sker samtal med elev och vårdnadshavare om bland annat:

- upplevelsen av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- eventuella problem med hälsa eller utveckling
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- eventuella allvarliga svårigheter i hemmet som skolan bör känna till.

Undersökning av

- längd
- vikt
- syn
- hörsel
- ryggkontroll.

Skulle det under hälsobesöket framkomma något som det är till gagn för eleven att skolpersonal får kännedom om, informeras lärare och elevhälsoteam efter samtycke från vårdnadshavare. Skolläkare kontaktas utifrån hälsobesöket om det är nödvändigt. Riktade hälsouppföljningar görs utifrån elevens behov. För nyanlända elever samt elever som ej följt ordinarie vaccinationsprogram erbjuds kompletterande vaccinationer efter läkarordination, oavsett årskurs.

Årskurs 1

Under årskurs 1 gör skolsköterskan följande:

- följer upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling
- genomför hälsobesök för de elever som av någon anledning inte haft hälsobesök i förskoleklass.

Årskurs 2

Under årskurs 2 erbjuds samtliga elever hälsobesök. Från och med läsåret 2020/2021 kommer även vaccination av mässling, påssjuka och röda hund att erbjudas samtliga elever i årskurs 2, istället för som tidigare i årskurs 1.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal om bland annat

- upplevelsen av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- hemsituation och eventuell oro

Undersökning av

- längd
- vikt
- färgseende

Vaccination

- skolsköterskan erbjuder, inhämtar vaccinationsmedgivande samt vaccinerar mot mässling, påssjuka och röda hund

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling. Original av BHV-journaler sänds till regionarkivet i Lund.

Årskurs 3

Under årskurs 3 sker följande:

- elever med avvikelser i hälsa och utveckling följs upp
- genomför hälsobesök för de elever som av någon anledning inte haft hälsobesök i årskurs 2.

Årskurs 4

Inför hälsobesök i årskurs 4 inhämtas hälsouppgifter från vårdnadshavarna som erbjuds att delta i hälsobesöket.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- eventuella inläringssvårigheter
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- fysisk och psykisk hälsa
- information från lärare

Undersökning av

- längd
- vikt
- pubertetsskattning
- rygg.

Riktade hälsokontroller sker utifrån elevens behov.

Årskurs 5

Från och med läsåret 2020/2021 erbjuds samtliga elever vaccination mot Humant Papillom Virus, HPV. Tidigare erbjöds detta endast till flickor.

Under årskurs 5 gör skolsköterskan följande:

- erbjuder, inhämtar medgivande avseende vaccination mot HPV samt vaccinerar vid två tillfällen under läsåret
- följer upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling.
- genomför hälsobesök för de elever som av någon anledning inte haft hälsobesök i årskurs 4.

Årskurs 6

Under årskurs 6 erbjuds samtliga elever hälsobesök med ett kortare hälsosamtal.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal om bland annat:

- upplevelse av skolsituation och inläring
- trivsel

Undersökning av

- längd
- vikt
- rygg

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Årskurs 8

Under årskurs 8 erbjuds samtliga elever vaccination mot dTp (difteri, stelkramp, kikhosta) samt hälsobesök. Inför hälsobesöket inhämtas hälsouppgifter från vårdnadshavarna som erbjuds att delta i hälsobesöket.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inläring
- kamratrelationer
- hemsituation
- fysisk och psykisk hälsa
- puberteten
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- tobak, alkohol och narkotika
- sexualitet, preventivmedel och förebyggande av sexuellt överförbara infektioner
- medicinsk studie och yrkesvägledning
- information från lärare

Undersökning av

- längd
- vikt

- pubertetsskattning
- rygg.

Vaccination

- skolsköterskan erbjuder, inhämtar vaccinationsmedgivande samt vaccinerar mot dTp.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling genomförs.

Årskurs 9

Under årskurs 9 gör skolsköterskan följande:

- uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.
- kompletterande medicinsk studie- och yrkesvägledning vid behov
- ges riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.
- genomför hälsobesök för de elever som av någon anledning inte haft hälsobesök i årskurs 8.
- kvarvarande BHV-journaler skickas till Regionarkivet, Lund.

Övergång till gymnasieskola

Journalrekvisition med skriftligt samtycke från båda vårdnadshavarna, eller elev som bedöms ha uppnått tillräcklig mognadsgrad (se rutiner för journalföring), krävs för att skolhälsovårdsjournal ska kunna skickas till elevens kommande fristående gymnasieskola eller kommunal gymnasieskola utanför Trelleborgs kommun.

Kontroll görs att mottagande skola är registrerad som vårdgivare.

Gymnasie- och gymnasiesärskola

År 1

När elever börjar gymnasiet rekvireras journaler från tidigare skola. Hälsouppgifter inhämtas från vårdnadshavarna i gymnasiesärskolans årskurs 1. Efter samtycke från vårdnadshavarna/elev informeras lärare och elevhälsoteam om elever med särskilda behov.

Vid hälsobesöken sker följande:

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inlärning
- hälsa utifrån ett yrkesmedicinskt perspektiv på vissa gymnasieprogram, eventuellt tillsammans med en studie- och yrkesvägledare
- kamratrelationer
- trivsel
- hemsituation
- fysisk och psykisk hälsa
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- tobak, alkohol och narkotika
- sexualitet, preventivmedel och förebyggande av sexuellt överförbara infektioner

Undersökning av

- längd
- vikt

Riktade undersökningar sker utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram, t.ex. hud, hörsel, syn, färgsinne, tuberkulos (TBC), mässling, samt multiresistenta bakterier.

År 2

Under årskurs 2 sker riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hud, hörsel, syn, TBC, mässling samt multiresistenta bakterier. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling görs.

År 3

Under årskurs 3 genomförs riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hud, hörsel, syn, TBC, mässling samt multiresistenta bakterier. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling görs.

År 4

För de elever som går ett fjärde år sker riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hygien, hud, hörsel, TBC, mässling samt multiresistenta bakterier. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling görs.

Skolläkarens arbetsuppgifter

I skolläkarens arbetsuppgifter ingår bl.a. att

- vara medicinskt ansvarig för medicinska delen av elevhälsan
- tillsammans med medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och verksamhetschef gå igenom avvikelserapporter. Verksamhetschefen är lex Maria ansvarig.
- följa upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling
- delegera vaccination utanför ordinarie barnvaccinationsprogram
- bedöma behov av kompletterande vaccinationer
- delegera läkemedel
- delta i det förebyggande hälsoarbetet
- vara stöd till skolsköterskorna
- göra medicinska bedömningar
- vara kontaktperson mellan kommunen och vårdgrannar
- delta i diverse möten angående enskild elev samt i övergripande hälsofrågor
- bidra till kompetensutveckling för personalen inom elevhälsan
- göra medicinska bedömningar inför mottagande i grundsärskolan/gymnasiesärskolan
- att tillsammans med verksamhetschefen och medicinskt ledningsansvarig skolsköterska ge stöd i organisatoriska frågor samt genomgång av gällande rutiner.

Följande gäller för samtliga skolformer

Journalhantering

Elevhälsans medicinska insatser följer lagstiftning för journalföring samt Cirkulär 09:44 från Sveriges Kommuner och Landsting. EMI-journalen arkiveras efter avslutad skolgång för elever på gymnasie-/gymnasiesärskolan. EMI-journaler i grund-/grundsärskola som inte blivit överförda till gymnasie-/gymnasiesärskola i Trelleborgs kommun förvaras till det år eleven fyller 19 år.

Se Rutiner för journalföring.

Kvalitetsuppföljning

Personalen som ingår i elevhälsans medicinska insatser ska medverka i arbetet med systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där planering, utförande, metodutveckling, utvärdering och uppföljning ingår. Verksamhetschefen är ansvarig för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i vilket avvikelshantering, upprättande av verksamhetsplan, kvalitetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse ingår. Fortbildning inom verksamhetsområdet ska anordnas regelbundet. Utveckling inom området liksom forskning ska bevakas. Verksamheten ska verka för hög kvalitet samt god samverkan.

Hälsofrämjande arbete

Det hälsofrämjande perspektivet ska lyftas fram i de enskilda kontakterna med eleverna. Vid hälsobesöken är hälsosamtalet centralt och syftar till att stärka elevernas självkänsla och stimulera till att göra egna medvetna val. Elevhälsan ska medverka i skolans hälsofrämjande arbete, samt stödja och stärka elevernas utveckling mot skolans mål. Resultat från hälsobesöken analyseras och kan användas som underlag för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skol- och kommunnivå. Det är angeläget att identifiera stress och psykisk ohälsa hos eleverna. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som berör grupper sker med en inriktning i att främst försöka påverka bakomliggande bestämningsfaktorer för hälsa.

Arbetsmiljö

Elevhälsans medicinska insatser ska uppmärksamma brister i skolornas psykosociala miljö och stödja elever med olika psykosociala hälsoproblem samt delta i det förebyggande arbetet mot kränkningar och mobbning. Elevhälsan deltar i likabehandlingsarbetet för en trygg miljö samt deltar i det olycksförebyggande arbetet.

Särskilt stöd

Skolsköterskan och skolläkaren ska tillsammans med övriga kompetenser inom elevhälsan arbeta för att stödja och stärka elevernas utveckling mot utbildningens

mål samt utveckla lärande miljön utifrån elevernas behov. Skolsköterskan och skolläkaren ska arbeta för att barn med sjukdom eller funktionsnedsättningar får adekvat stöd samt medverka till att uppmärksamma barns speciella behov.

Sjukvård

Skolsköterskan och skolläkaren ska erbjuda enklare sjukvårdsinsatser efter händelser som inträffat under skoldagen.

Samverkan

Skolsköterskan och skolläkaren samverkar med övriga kompetenser inom elevhälsan. Samverkan sker också med bland annat barnhälsovården, ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmottagningen, barn och ungdomspsykiatri samt övriga relevanta kliniker inom Region Skåne. Samverkan sker också vid behov med socialtjänst och polis.

Övergripande mål och strategier 2020/2021

För att öka Trelleborgs elevers upplevelse av hälsa och minska ohälsan fokuserar elevhälsans medicinska insatser på att vidareutveckla det hälsofrämjande och tvärprofessionella arbetet.

Nedanstående strategier förväntas vara en väg till målet.

- Skolsköterskor planerar in de hälsobesök och vaccinationer som ska ske under läsåret i ett årshjul. Genom att generell information från hälsobesöken återkopplas till skolans övriga personal knyts den medicinska delen ihop med den pedagogiska.
- I hälsobesöken fångar skolsköterskan upp tidiga tecken på psykisk eller fysisk ohälsa. Genom att med vårdnadshavares samtycke samverka med skolans övriga personal skapas förutsättningar för eleven att nå en bättre hälsa och skolresultat.
- Genom upprepade vaccinationserbjudande säkerställs en hög vaccinationstäckning.
- I månatliga nätverksmöten för samtliga skolsköterskor och på de planeringsdagar som hålls två gånger per termin, där även verksamhetschef deltar, revideras rutiner och handlingsplaner. Här sker kollegialt lärande och utveckling av verksamheten utifrån nya riktlinjer och avvikelser/förbättringsförslag.
- För att vidareutveckla det hälsofrämjande arbetet i elevhälsoteamet finns planer på att utveckla det digitala journalsystemet PMO till att innefatta samtliga professioner inom elevhälsoteamet.
- Översyn av möjligheten att införa digitala hälsoenkäter samt vaccinationsmedgivande inför vaccinationer ska göras.
- Riskanalyser och egenkontroller ska genomföras enligt plan och komplettering av rutiner ska göras.

- En handlingsplan för personal i skolan för att uppmärksamma och agera när barn misstänks utsättas för sexuella övergrepp ska utformas. Detta är ett gemensamt utvecklingsprojekt mellan den medicinska och den psykologiska delen av elevhälsan.
- Analys av statistik insamlad i samband med hälsobesök i grundskolan ska göras och utgöra underlag för fokusområden inom det hälsofrämjande arbetet i skolan.
- SITHS-kort ska införas för att öka säkerheten vid användandet av det elektroniska journalföringssystemet, PMO.
- Varje skolsköterska har ansvar för att bevaka relevanta fortbildningsmöjligheter och anmäla sitt intresse till verksamhetschef. Deltagande i fortbildningar som är avgiftsfria avtalas med närmsta chef. Skolsköterskan har ett ansvar att delge det som framkommer under fortbildningen till sina kollegor.